

Posudek oponenta bakalářské práce

Petr Vlček: Fenomén dobrých a špatných adres v Pardubicích

Oponent: Tomáš Samek, M.A.

Bakalářská práce Petra Vlčka postrádá explicitně formulovanou celkovou výzkumnou otázku; místo ní klade čtyři dílčí otázky, které lze shrnout jednoduše: Jaké lokality preferují lidé v Pardubicích a proč? Tato formulace v podstatě shrnuje všechny čtyři otázky v jedinou prostou větu, kterou ovšem v práci postrádám. Není mi jasné, jaký smysl má odlišovat např. třetí a čtvrtou výzkumnou otázku (na str. 9): jestliže jedna se ptá na možné faktory rozhodování lidí o lokalitě, pak věk a pohlaví patří k takovým možným faktorům: autor patrně chtěl oddělit faktory objektivní, tj. vlastnosti dané lokality, od faktorů daných subjekty výzkumu. Již v tomto rozvrhu jsou patrná všechna silná i slabá místa práce.

Těžko jednoznačně říct, zda se autor kloní spíše k metodám kvalitativním či kvantitativním, neboť předkládaný text je jakýmsi elementárním, na minimum redukováným amalgámem obou přístupů. Spíše převažuje přístup kvantitativní, tomu však ne vždy odpovídá reprezentativita zkoumaných vzorků. Tento nedostatek však autor vyvažuje promyšleným systémem vzájemné verifikace získaných údajů, který potvrzuje správnost jím zvoleného přístupu, jakkoli se vzdaluje dnes převládajícím metodám výzkumu v sociální antropologii a spíše se kloní k některým postupům sociologickým.

Práce je logicky členěna a velmi oceňuji metodickou soustavnost, s níž autor prozkoumává terén: město si rozdělil na oblasti odpovídající oficiálnímu územnímu členění a postupně provádí výzkum v ulicích jednotlivých obvodů. Ze je ovšem takové členění do jisté míry arbitrární, nijak nezkoumá a bere ho jako hotový fakt, ačkoli detailnější sonda do terénu – zejména pomocí propracovaných kvalitativních metod – by mohla ukázat, že oficiální hranice městských částí nemusejí přesně vždy odpovídat tomu, jak jsou vnímány jednotlivé lokality svými obyvateli, a to zejména v přeshraničních oblastech: historické členění totiž zjevně neodpovídá vždy zcela přesně členění formálně administrativnímu, jehož se autor drží. To ukazuje např. Bílé Předměstí, které spadá do dvou různých administrativních jednotek. Aktuálně prožívaná socialita v určitém místě se nutně nemusí odehrávat v úředně narýsovaných mapách.

Vlastní výzkum dělí autor na fáze: v té předvýzkumné se táže na nejoblíbenější a nejméně oblíbenou pardubickou čtvrť elektronicky distribuovaným dotazníkem. Poté prochází ulicemi a systematicky si vybírá respondenty podle předem zvolených kritérií věkových a genderových, zanášej výsledky okamžitě do archů. Pouliční šetření plně potvrzuje to, co autor zjistil v předvýzkumu: nejžádanější lokalitou jsou Polabiny, nejméně žádanou Dubina. Prostým dotazováním zjišťuje i hlavní důvody rezidenčních preferencí. V poslední fázi výzkumu vede rozhovory na

stanovené téma s několika málo lidmi v nejžadanější i nejméně žadané lokalitě a celý pohled zakončuje dialogem s realitním makléřem, jehož se nejprve ptá na jeho vlastní hodnocení pardubických čtvrtí a poté ho žádá o reakci na výsledky dosavadních šetření, s nimiž ho autor seznamuje. Nedovíme se však, v které čtvrti bydlí samotný makléř: jeho hlas jako by měl povahu nesituovaného expertního poznání. Tímto způsobem se výsledek autorovi potvrdí čtyřikrát za sebou a lze mu tudíž přičíst jistou vypovídací hodnotu. Tato kaskádovitá verifikace je téměř vzorná.

Velká škoda je, že to, co tímto systematickým postupem autor zjistí, nejsou pro znalce místních poměrů údaje příliš překvapivé: práce zkrátka metodicky pečlivě zjišťuje věci, které ovšem lze předpokládat již před tím, než byla provedena. To samo o sobě má jistou hodnotu. Ale právě důslednější použití kvalitativního přístupu by autora mohlo přivést i k výsledkům zajímavějším, než jsou ty, k nimž dospívá a které jsou nabíledni: totiž že jistou roli hraje v oblíbě určité lokality hraje dopravní obslužnost a dostupnost nejrůznějších služeb počínaje obchodními a konče zdravotnickými. Nebo že starší lidé preferují klidnější prostředí než nejmladší generace. Čtenář by rád znal víc než jen statistiky potvrzující takto zjevné a víceméně předvídatelné skutečnosti.

Sympatické je, že prací vzdor jejímu povětšinou objektivistnímu tónu prosakuje autorova láska k městu, v němž vyrostl, a to na některých místech v takové míře, že ve čtenáři budí chuť danou lokalitu navštívit. Ovšem dlouhé pasáže převzaté z různých víceméně propagačních materiálů práci zahlcují verbální vatou, která v takto pojaté bakalářce není funkční: ta pak místy působí dojmem, že jde spíš o jakéhosi apriorně pozitivního turistického průvodce, jenž nám z brožur předcítá, v čem všem jsou atraktivní určité čtvrti.

Jazyková úroveň práce je vzdor občasným chybám obstojná. Na práci nejvíce oceňuji její logickou strukturu a poctivé pouliční šetření i snahu dospět k pragmaticky použitelným závěrům. Antropologická je tato práce jen na několika místech, a ta pak jsou silná: škoda, že takových cenných postřehů, jako je srovnání pískovišť a dětských hřišť v Polabinách oproti těm v Dubině (str. 43), není v textu víc. Slabinou práce je nepřekvapivost zjištěných skutečností, nepružnost ve vedení rozhovorů, kdy je dotazovaným pokládána otázka navzdory tomu, že již na ni odpověděli v jiném kontextu (a mají to tudíž sami potřebu pak zdůraznit), a místy přílišná, doslovná závislost na propagačních materiálech z webu a jiných zdrojů.

Autor ovšem provedl samostatný a promyšlený terénní výzkum a přesvědčivě podal jeho výsledky, což samo o sobě není samozřejmá vlastnost všech bakalářských prací. Po zvážení kladů a záporů **tuto práci doporučuji k obhajobě a navrhuji pro ni hodnocení velmi dobře.**

V Praze 1. 5. 2015